

Milí spoluobčané a čtenáři zpravodaje,

je pokročilé jaro 2024, ve kterém je všechno jinak, než na co jsme my včelaři zvyklí. Letos jsme začali včely připravovat na sezónu již v únoru, protože bylo po prvních proletech. Doba, kdy byly mrazy, velké množství sněhu a včely zimovaly v chumáči je asi minulostí. Příroda se nám probudila a opět bylo nastartováno k dřívějšímu rozkvětu jarních zdrojů nektaru a pylu, které jsou nezbytné pro rozvoj včelstva. Na dříve kvetoucí ovocné stromy jsme si již zvykli, ale že rozkvetne řepka olejka měsíc v předstihu, jsme si nikdo nemysleli. Včely se rozletěly, začaly medovat a najednou přišla zima. Bedlivě jsme sledovali naše svěřenkyně, protože minimálně potřebují vodu k plynulému plodování matky. Řepka dokvetla a nyní uvidíme, jaké zdroje včelí potravy nám příroda poskytne nebo budeme muset přikrmovat, aby včely přežily do dalšího období.

Samozřejmě zdroj potravy je nezbytnou složkou pro život včelí rodiny. Dalším neméně důležitým faktorem pro včelstvo je kvalitní, zdravá matka, která je obměňována. Buď je vyměněna samotnými včelami nebo včelařem. Matka, která se vylíhne po 16 dnech od naklazení vajíčka, což je o 5 dnů dříve než dělnice a o 8 dnů dříve než trubec, letí po zhruba 10 dnech od vylíhnutí na „snubní let“ a je oplozena trubci. Toto absolvuje matka pouze jednou za život. Pak se vrací do úlu a pokud ji dělnice přijmou zpátky, tak začíná pomalu klást. V případě, že je všechno v pořádku, včely se o ni starají, krmí ji a připravují plástve pro kladení vajíček. Dobře kladoucí matka může zůstat v úlu i 3-4 roky.

V opačném případě, kdy má matka nějakou vadu nebo je již vykladená, včely si narazí matečnický na tichou výměnu. Může nastat i situace, když jsou plné rámy nektaru, matka nemá kde klást a mají malý prostor pro přežití. V tuto dobu jsou nataženy tzv. rojové matečnický a jakmile nová matka vyleze z matečnicku, původní - stará matka zavelí, polovina dělnic z úlu nabere zásoby a vyletí někde na nejbližší vhodné místo a zavěsí se. Takovému roji říkáme „prvoroj“. Následně včely - pátračky začnou hledat vhodný prostor k usazení celého roje. Jestliže má včelař štěstí a je svědkem, že mu včely „ulítly“, jistě se bude snažit tento roj chytit a usadit.

Další způsoby výměny matek jsou řízené procesy. V prvním případě si včelař vytvoří oddělek. Vybere si včelstvo, které je zdravé a silné. Nechá včely, aby si vychovaly novou matku a jakmile je matka oplozená, kladoucí a v poměrně dobré síle, přidá tento oddělek na včelstvo, kde chce provést výměnu. Včely si pak samy vyberou jednu z nich.

Druhý způsob je chov matek larvováním. Včelař si vybere včelstvo, které je zdravé, má vysoký čistící pud, je silné a poměrně klidné. Z takového včelstva si vezme dvou až tří denní larvičky, které přenesou do umělých mateřích misek s kapkou mateří kašičky a nechá vystavět matečnický. Jakmile jsou zavíčkované, musí je zaklíčkovat a dochovat buď ve včelstvu nebo v umělé líhni. Jakmile se matka vykousne z matečnicku, přidá se nejlépe přes klíčku buď do oddětku nebo do oplodňáčku. Jestliže včely matku přijmou, začínají ji krmít. Po snubním proletu, pokud se matka vrátí, začíná klást první vajíčka zhruba po 10 dnech. Abychom věděli z kterého roku máme jednotlivé matky, jsou značeny barevně. Barvy se mění v pravidelných pětiletých cyklech. V roce 2023 jsme značili matky červeně, letos budeme mít barvu zelenou a následující roky modrou, bílou a žlutou. Jakmile se nám podaří vychovat dobré matky, je to vždy odměna za čas strávený na včelnici.

Práce zde nikdy nekončí. Je spousta výzev, které nás v této oblasti čekají. S kleštíkem - varoadestruktořem jsme se naučili pracovat a boj se sršní asijskou nás asi teprve čeká.

Ovšem není to jen o času, který strávíme ve včelách. Jelikož jsme i občané, kteří žijeme v naší obci, nejsou nám lhostejné ani akce, které se pořádají. Při akci „Uklidíme Česko“ se zapojil včelařský kroužek při ZO ČSV Vřesina a uklidili si celý suchý poldr u spolkového včelína. Rovněž se tradičně připravovali a zúčastnili oblastního kola soutěže „Zlatá včela“ v Havířově.

V květnu jsme se přihlásili do projektu „Den otevřených úlů“. V tomto období již pravidelně spolkový včelín ve Vřesině navštíví žáci ze škol a školek z okolních vesnic, aby nahlédli do života včel. Někteří naši členové pak navštíví i vzdálenější školy nebo domovy pro seniory s ukázkou živých včel a povídáním si o včelách.

Velkou akci, kterou pravidelně organizuje naše Základní organizace Vřesina společně s kroužkem Vřesbee je Medobraní. Letos se konalo 2.6. dopoledne na suchém poldru ve Vřesině. Byla zde ukázka vytáčení medu nebo povídání si o včelách s možností nahlídnout do spolkového včelínu. I když nás pokropil déšť, sešli jsme se ve velmi hojném počtu, za což Vám všem děkujeme.

Jelikož se blíží prázdniny a dovolená, chceme Vám všem za včelaře popřát krásné a slunečné prázdniny. Pokud možno klidnou dovolenou bez mimořádných situací. Velice rádi se opět s Vámi uvidíme na akcích, které se budou konat v druhé polovině roku. Loučím se s vámi citátem Steva Jobse

„Tvůj čas je omezen. Proto ho neztrácej tím, že budeš žít život někoho jiného.“ – Steve Jobs

Helena Komárková

Ing.